

Олександра Овсянюк-Бердадіна
Тернопільський національний економічний університет

БАЗОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ БІЗНЕСУ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Підприємства аграрного бізнесу є відкритими системами, які активно взаємодіють з усіма інституційними одиницями економічної системи з метою отримання власного економічного та ринкового ефектів через задоволення суспільних запитів. При цьому пріоритетами нової моделі аграрного бізнесу має стати збалансованість економічної та соціальної віддачі від залучених в процесі діяльності організації ресурсів. Це значно актуалізує необхідність реалізації етичної концепції підприємствами аграрного бізнесу.

Етика поведінки аграрного підприємства в ринковому середовищі його функціонування включає наступні складові:

- етика відносин зі споживачами;
- етика відносин зі співробітниками, що передбачає використання такого управлінського інструментарію в практиці ведення бізнесу, що зумовлює відсутність будь-якої дискримінації у сфері зайнятості, передбачає особливий статус працівників із обмеженою дієздатністю, охорону здоров'я і техніку безпеки працівників організації, їх навчання і розвиток, програми оздоровлення і стрес-менеджменту;
- екологічна етика, що передбачає застосування такого виробничого процесу та управлінського інструментарію, що зумовлює уникнення несприятливого впливу організації на природне середовище та дотримання екологічних стандартів через контроль над забрудненнями, захист середовища, збереження природних ресурсів та утилізацією відходів;
- етика відносин із партнерами, що включає дотримання договірних зобов'язань та врахування інтересів партнерів під час ведення бізнесу
- етика взаємовідносин із конкурентами, що включає використання соціально прийнятних пріоритетів і критеріїв для оцінки конкурентних стратегій, вихід із сумнівних ринків;
- етика відносин із суспільством, яка включає спонсорування проєктів соціального добробуту, підтримку освіти, науки та інших суспільно важливих сфер, участь у громадських роботах, проєктах;
- етика відносин з державою, котра обумовлює безумовне дотримання законодавства у сфері господарсько-правових відносин, складання та вчасне подання в органи спеціального призначення добросовісної звітності, уникнення хабарництва у взаємовідносинах із державними службовцями;
- міжнародна етика передбачає дотримання у ході здійснення виробничої та управлінської діяльності етичних стандартів, прийнятих у світі та врахування вимог національної культури та менталітету.

При цьому підприємству аграрного бізнесу, враховуючи власну специфіку діяльності, необхідно використовувати ще низку спеціальних інструментів реалізації етики відносин зі споживачами, зокрема:

- екологічно-збалансовану продукцію, що передбачає виробництво товарів чи послуг, для яких характерним є мінімальний вплив на навколишнє середовище на кожній стадії її життєвого циклу;
- екологічне маркування, що передбачає маркування тієї продукції, яка має менший вплив на навколишнє середовище, аніж інша аналогічна продукція;
- соціальне маркування, що передбачає використання соціальних знаків, які вказують не те, що певні продукти були виготовлені в безпечних умовах та без використання дитячої праці;
- органічне маркування, яке передбачає, що в процесі виготовлення продуктів

харчування не використовувалися штучні замітники (синтетичні добрива та пестициди та застосовувалися екологічно сприятливі сільськогосподарські технології.

На сьогодні причинами недотримання вимог етичних принципів ведення аграрного бізнесу є недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази; значний обсяг “тіньової” економіки; жорстка конкурентна боротьба; прагнення підвищувати рівень прибутковості, застосовуючи всі інструменти для досягнення цього; відсутність належного стимулювання етичної поведінки менеджерів, зокрема певний тиск на працівників з боку організації з метою пошуку компромісів між їх цінностями та вимогами вищого керівництва; загальне зниження етики життєдіяльності у суспільстві.

З метою підвищення рівня етичності поведінки підприємствам аграрного бізнесу доцільно застосовувати низку наступних інструментів:

- етичні кодекси, які описують загальну систему цінностей, етичні правила, яких мають дотримуватися працівники організації;
- комітети з етики, які здійснюватимуть моніторинг господарської практики з позиції етичних вимог;
- соціальні ревізії, які проводяться для аналізу й оцінки звітів і програм соціальної відповідальності організації;
- навчання етичній поведінці керівників та працівників.

Володимир Орел

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка)

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТ АПК

Прибуток підприємства АПК в деякій мірі залежить від обраної облікової політики підприємства, тому слід в першу чергу звернути увагу на інформацію про доходи АПК, що повинна відображатись в положенні про облікову політику підприємства. Так як дохід комплексу є складовою частиною при визначенні фінансових результатів причому прибуток є одним із його видів, таким чином облікова політика впливає не тільки на дохідність але і на фінансові результати і на прибутковість сільськогосподарського підприємства. Від облікової політики може залежати безпосередньо і прибутковість АПК. Вибір способу і форми ведення бухгалтерського обліку забезпечує оптимізацію витрат і як наслідок – впливає на результативність сільськогосподарської діяльності.

Об’єктивно низьким рівнем інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств, яка призвела до зниження зацікавленості підприємців в оновленні власних основних засобів. Це підтверджується високим рівнем їх зносу що коливається на підприємствах АПК в межах 70-90% [4].

Облікова політика підприємства АПК є обов’язковим елементом бухгалтерського обліку, що зумовлено формуванням його нової концепції. Згідно чинного законодавства підприємства самостійно розробляють облікову політику, з метою найоптимальнішого вибору форм та методів збору узагальнення обробки облікової інформації та її відображення у звітності. Таким чином облікова політика здійснює вплив на дохідність підприємств. Дохідність підприємства АПК в певній мірі залежить від обраної облікової політики підприємства, тому слід в першу чергу звернути увагу на інформацію про доходи, що повинна відображатись в положенні про облікову політику підприємства. Так як дохід підприємства є складовою частиною при визначенні фінансових результатів причому прибуток є одним із його видів, таким чином облікова політика впливає не тільки на дохідність але і на фінансові результати і на прибутковість підприємства. Від облікової політики може залежати безпосередньо і прибутковість підприємства. Вибір